

γείόμενος, ὡς εἴ τις πλουτῶν λέγει· ἐγὼ δὲ εἶμι πάντων πενέσι-
τος. Man würde eher ἐφ' ἐαυτοῦ erwarten. Vgl. p. 205, 12:
τῆς δὲ εἰρωνείας τὸ μὲν ἐπὶ τῶν πέλλας λέγεται, τὸ δὲ ἐφ' ἡμῶν
αὐτῶν· τὸ μὲν οὖν ἐπὶ τῶν πέλλας μυκτηρισμὸς καλεῖται καὶ χλευ-
ασμός, τὸ δὲ ἐφ' ἡμῶν ἀστεϊσμός. Auch die angeführten
beispiele sind alle von der art, dass einer von sich selbst spricht.
Bei Choeroboscus ist der ἀστεϊσμός allerdings nicht mehr ein
λόγος ἐφ' ἐαυτοῦ.

Heilbronu.

C. E. Finckh.

17. Emendationes et annotationes ad grammaticos Graecos.

Stephan. Byz. 375, 8 Mein.: Κορόπη πόλις Θεσσαλίας· ὁ πο-
λίτης Κοροπαῖος. Νίκανδρος ἐν Θηριακοῖς (v. 613) „ἡ ἐν Ἀπόλ-
λων μαντείας Κοροπαῖος ἐθήκατο καὶ θέμιν ἀνδρῶν“. οἱ δὲ ὑπο-
μνηματίζαντες αὐτὸν Θέων καὶ Πλούταρχος καὶ Δημήτριος ὁ Φαίη-
ρεὺς γασί, Νίκανδρος Ὁροπαῖος καὶ Κοροπαῖος Ἀπόλλων. ἀγνοεῖ
δ' ὅτι Ἀμφιαρίου ἱερόν, οὐκ Ἀπόλλωνός ἐστι. λέγεται δὲ καὶ
ἐλλειψιν τοῦ x Ὁροπαῖος. Κορόπη δὲ Θεσσαλίας πόλις. βέλτιον δ'
ὑπονοεῖν ὅτι ἡμάρτηται. καὶ γράφεται Ὁροπαῖος. Ὁρόπη γὰρ πό-
λις Εὐβοίας, ὅπου Ἀπόλλωνος διασημότατον ἱερόν. Locum, quem
miris modis perturbatum esse dicit Meinekius, sic emendandum
iudico: Κοροπαῖος· Νίκανδρος ἐν Θηριακοῖς „ἡ ἐν Ἀπόλλων μαν-
τείας Κοροπαῖος ἐθήκατο καὶ θέμιν ἀνδρῶν“. οἱ μὲν ὑπομνημα-
τίζαντες αὐτὸν Θέων καὶ Πλούταρχος καὶ Δημήτριος ὁ Χλωρός
φασι· Νίκανδρος „Κοροπαῖος Ἀπόλλων“. Κοροπη δὲ πόλις Θεσ-
σαλίας· ἀγνοεῖ δ' ὅτι Ἀμφιαρίου ἱερόν, οὐκ Ἀπόλλωνός ἐστι. καὶ
γράφεται Ὁροπαῖος. Ὁροπη γὰρ πόλις Εὐβοίας, ὅπου Ἀπόλλω-
νος διασημότατον ἱερόν“. βέλτιον δὲ ὑπονοεῖν, ὅτι ἡμάρτηται, λέ-
γεται δὲ καὶ ἐλλειψιν τοῦ x Ὁροπαῖος. Sic transpositis verbis
exsistit probabilis sententia. Postquam enim expositum est com-
mentatores Nicandri diversam scripturam Κοροπαῖος et Ὁρο-
παῖος ex diversis urbibus Κορόπη et Ὁρόπη repetivisse et
Nicandrum Apollinem Κοροπαῖον vocantem ignorasse Coropae
non Apollinis, sed Ampliurum sacrum esse, suam ipsius sen-
tentiam opponit is, quem exscripsit Stephanus Byzantinus, He-
rodianus. Est autem ea, ut dicat Nicandrum errasse, quum Apol-
linem Κοροπαῖον nominaret, scripturam vero Ὁροπαῖος per el-
lipsin literae x expediendam esse. Commentatorum explicatio
servata est in Schol. ad Nic. Ther. 614: Κοροπαῖος· τινὲς Θεσ-
σαλικός. Κορόπη γὰρ πόλις Θεσσαλίας· Γράφεται καὶ Ὁρόπειος.
Ὁρόπεια γὰρ πόλις Βοιωτίας, ὅπου διασημότατον ἱερόν Ἀπόλλω-
νος: nihil in his de ellipsi traditum, unde iure conicias hoc ab
Herodiano adiectum esse eadem ratione, qua saepius in Iliaca
Prosodia suam sententiam alteri contra pouit e. g. A 257 ἄμει-
νον οὖν λέγειν ὅτι κίλ. cf. B 8, K 38.

Steph. Byz. 471, 17: Νεῖλος, πόλις Αἰγύπτου. — τὸ ἐθνικὸν τῆς πόλεως Νειλοπολίτης· εἰ δὲ ἡ πόλις μόνη κέκληται, ὀφείλει ἐπεσθαι τῷ κτηρικῷ τοῦ ποταμοῦ Νειλαῖος, ὡς Ἀπολλωνίος φησιν. „ὅσα γὰρ ἰῶν κτηρικῶν ἀρ. τοῦ ἰ ἢ τὴν γενικὴν ποιεῖ τοῦ πρωτοτύπου ἢ τὴν εὐθείαν, ταῦτα μόνον διὰ τοῦ ἰ ἐκφέρεται, Ποσειδώνιος Ἑλικώνιος Ῥόδιος Σάμιος. τὰ δὲ φύσει διὰ διφθόγγου παρὰληγόμενα οὐδέποτε τὸ προκείμενον σχῆμα ἀποτελεῖ. οὐδὲ γὰρ τὸ κηπαῖος ἢ Νειλαῖος ἐθνικὸν αὐτὸ ὁμολόγως παρὰλημβάνει”. Conjecturis Salmasii et Hermanni, quas Meinekius affert, locus Apollonii non sanatur. Equidem sic eum emendandum arbitror: ὅσα γὰρ ἰῶν κτηρικῶν παρὰγεται διὰ τοῦ ἰ ἢ παρὰ τὴν γενικὴν τοῦ πρωτοτύπου ἢ τὴν εὐθείαν, ταῦτα μόνον διὰ τοῦ ἰ ἐκφέρεται, Ποσειδώνιος Ἑλικώνιος Ῥόδιος Σάκιος. τὰ δὲ φύσει μακροῦ ἢ διφθόγγῳ παρὰληγόμενα οὐδέποτε τὸ προκείμενον σχῆμα ἀποτελεῖ. οὐδὲ γὰρ τὸ κηπαῖος ἢ Νηλαῖος ἐθνικὸν αὐτὸ ἀναλόγως παρὰλημβάνει.

Steph. Byz. 106, 17 Βατρία — κέκληται ἀπὸ βατρίας τινός — ἢ ἀπὸ τοῦ πάτου ἵππων ἔγουν τῆς τροφῆς τροπῆ τοῦ π εἰς β. Collato Arcadio 78, 24 πάτος ἢ ἀναστροφῇ apud Stephanum scribendum esse ἔγουν τῆς ἀναστροφῆς suspiceris.

Notum est in lexicis saepissime extrema verba articuli alicuius a describentibus ad alium vicinum articulum translata esse ita ut alicui loco nunc reperiantur. Sic in Etym. Magn. 612, 45 verba οὐκ ἄρα πλεονασμός, ἀλλὰ παραγωγή ab articulo οὐτωσί ad οὐσα τὰ σχοιρία aberraverunt. Similiter in Etym. Magn. 108, 8 ἀνηρίτης· ἔστι δὲ κοχλιδιον· ἀπὸ γὰρ τοῦ Νηρέως τοῦ θαλασσίον θαλυσσίωνος. οὐκ ἔστι δὲ πλεονασμός, ἀλλὰ παραγωγή. Ἡρωδιανός, ubi Lobeckius in Elem. I, 19 hoc Herodianum voluisse putat: ἀνηρίτης ἀπὸ τοῦ νηρίτης κατὰ πρόςθεσιν· τὸ δὲ νηρίτης παραγωγή· ἔστιν οὐκ ἀπὸ τοῦ Νηρέως, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ νηρός, extrema verba οὐκ ἔστι — Ἡρωδιανός non ad hunc articulum pertinere videntur, sed ad ἀνήρης ἀνδρώδης ὡς ξιφήρης, ita ut Herodianus significare voluerit ἀνήρης ab ἀνήρ non adiecta syllaba ης, sed per paragonem ἦρης provenire: cf. Lobeck. Proll. 268 not. et Schmidt. ad Hesych. s. v. Caeterum sententiam Herodianeam de derivatione vocabuli ἀνηρίτης recte perspexit Lobeckius, ut apparet ex Et. M. 604, 42, ubi technicus nemo alius est nisi Herodianus. Sed quia Lobeckius hunc locum ad Buttmann. II, p. 433 non ab omni macula liberavit, cum hic subiicio: νηρίτης σημαίνει τὸν θαλασσίον κοχλιδιον. τινὲς λέγουσιν ἀπὸ τοῦ Νηρέως γίνεσθαι· ἀλλ' ὥφειλε γράφεσθαι διὰ διφθόγγου, ὃ (δὲ) τεχνικός λέγει (ἀπὸ τοῦ Νηρήτος, ἀλλ' ὥφειλε εἶναι νηρήτης), ὡς ἀπὸ τοῦ Ὁρέως Ὁρέος Ὁρεΐτης καὶ Ὁρεΐτης. ἀλλ' ἔστιν νέω νῶ, τὸ ἀπαρέμφατον νεῖν οἶον, „πεξῇ πορεύου” νεῖν γὰρ οὐκ ἐπίστασαι”. ὁ μέλλων νήσω. ἐκ τούτου γίνεσθαι νηρός, λέγεται ὁ ἰχθύς ἀπὸ τοῦ νήχεσθαι, ἐξ οὗ νηρίτης ὡς τόπος τοπίτης. Lobeckius verba ὡς ἀπὸ τοῦ Ὁρέως

(pro *δοῦς*) ad praecedentia ἀλλ' ὤφειλε γράφεσθαι διὰ διφθόγ-
γου traxit, quae emendatio perficitur eicctis verbis ἀπὸ τοῦ Νη-
ρηΐς — νηρηΐτης quae ex superioribus ἀλλ' ὤφειλε διὰ διφθόγ-
γου γράφεσθαι male repetita videntur, et δὲ inter ὁ περὶ κινῶς. —
Porro in Etym. Magn. 697, 50 *Μυρόεις* titulus περὶ παθῶν a
sequente articulo πόσις in alienum locum irrepsit; atque sic
etiam subscriptionem περὶ παθῶν ab articulo οὐ θῆν ad sequen-
tem οὐ θῆν μιν transmigrasse me munuit Lehrsius.

Plurimi grammaticorum loci vehementissime corrupti sunt os-
citantia describentium, qui verba ad intellectum necessaria omi-
serunt; quos locos explendis, quae sententia efflagitat, vocabulis
et euunciativis sanandos esse manifestum est. Quaedam huiusmodi
depravationis exempla luculenta hic proferam. Qua in re necesse
est tota adnotamenta aut certe particulas transcribere, ut legen-
tes perspicere possint, num quae omissa esse iudico, recte a me
resarcinata sint. Lacunas autem his uncinis [] signavi.

Εἰμ. Hom. 169, 30: ἐν: λέγεται ἡ πρόθεσις διχῶς καὶ ἐν
καὶ ἐν. καὶ ζητοῦσι, ποῖα ἐστὶ ἐντελής καὶ ποῖα κατὰ πάθος· καὶ
λέγουσι τινες, ὅτι ἐν ἐστὶ, γενομένη δὲ ἐν κατὰ πάθος ἐστίν. οὐ-
δέποτε φασιν πρόθεσις πλεονάζουσα τὸ ἰ ἀναστρέφεται, διὸ καὶ ἡ κατὰ
καὶ ἡ παρὰ γινόμεναι κατα καὶ παρὰ οὐκ ἀναστρέφεται [ἡ δὲ
ἐν ἀναστρέφεται] „ὡ ἐν κούρη” (Od. ζ, 15). ἐτελὲς ἄρα ἦν, οὐ
κατὰ πλεονασμόν. καὶ φασιν ὅτι αἱ πλεονάζουσαι τὸ ἰ προθέσεις
οὐ γίνονται ῥήματος σηματικαί, ἡ δὲ ἐν σημαίνει ῥῆμα ἐνικῶς,
„εἰθ' ἐν μὲν φιλότης” (Ξ 16) καὶ ὡσαύτως πληθυντικῶς „ἐν
τοὶ φρένες οὐδ' ἠβαιαί” (Ξ 141). οὐκ ἐστὶ κατὰ πλεονασμόν,
καὶ φασιν, ὅτι οὐδέποτε πρόθεσις δύο λαμβάνει πλεονασμούς, εἰρη-
ται δὲ καὶ εἶναι „αὐτοῦ δ' εἶναι θύορσιν” (Od. ι 417). οὐκ ἐστὶ κατὰ
πλεονασμόν. ἐδιδούλλαβεν, ἀλλὰ φυσικῶς οὕτως εἶχεν. ἐστὶ δὲ
καὶ ἀνασκευάσαι τὰ εἰρημένα. ἐστὶν οὖν πρῶτον αἱ πλεονάζουσαι
τρίχρονοι προθέσεις οὐ ποιοῦσιν ἀναστροφῇ. ἡ παρὰ οὖν καὶ ἡ κατὰ
γινόμεναι παρὰ κατα τριχρονοῦσι καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἀναστρέφον-
ται. ἡ δὲ ἐν ἐὰν γένηται ἐν [διχρονεῖ καὶ κατὰ τοῦτο ἀναστρέ-
φεται. ἡ παρὰ γινόμενη παρὰ], οὐκ εἶναι ῥῆμα σημαίνει. οὐδέποτε γὰρ
αἱ πλεονάζουσαι ἐσήμαινον, [ἡ δὲ ἐν ἐὰν γένηται ἐν, ῥῆμα ση-
μαίνει], καὶ τοῦτο δὲ εὐαπόλυτον· ἐπειδὴ γὰρ παρηκολούθει ταῖς
ἀναστρεφόμεναις τὸ καὶ ῥῆμα σημαίνειν, ἀναστρέφεται δ' αὕτη,
κατὰ τοῦτο καὶ ῥῆμα ἐσήμαινε κτλ. Praeterea scripsi ῥῆμα ἐνι-
κῶς pro ῥῆσιν et ὡσαύτως πληθυντικῶς pro αὐτῶς παθητικῶς.

In explicata de ὅτι expositione in Εἰμ. Hom. 324, 31 διὰ τὴν
τὰ πνευματικά [ὑπὲρ μίαν συλλαβὴν ὅντα οἷον πνήκτα, ὅταν ἀναφο-
ρικῶς γένηται, τὸν αὐτὸν τόπον φυλάσσει οἷον] ὀπνήκτα, τὰ δὲ μο-
νοσύλλαβα ἀναβιβάζει; ἐπειδὴ τὰ μονοσύλλαβα [οὐκ] εἶχε τὸν τό-
νον φυσικόν· τὰ γὰρ πύσματα βαρύνεσθαι θέλει, χαρὰ κτλ. μὴ
ἀντικειμένον, ὥς ἐπομεν διὰ τὸ ποδαπός καὶ ποσαχῶς, ποῖος,
πόσος, πνήκτα· τὰ δὲ μονοσύλλαβα οὐκ ἡδύνατο βαρύνεσθαι, ἐκώλυε
γὰρ ἡ μονοσύλλαβη κτλ. In eadem pagina pro τοῦτο γὰρ θη-

λυκὸν ἦτις scribendum est τούτου γὰρ θηλυκὸν ὅτις, nam praece-
dunt κεκοινώνηκε καὶ τὸ ὅτις ἐν τῷ θηλυκῷ.

Etym. Magn. 762, 49: τοσαῦτα ὄνομα πτώσεως αἰτιατικῆς
τῶν πληθυντικῶν γίνεται δὲ κατὰ παραγωγὴν ἐκ τοῦ τόσα παραλή-
γουσαν ἔχον τὴν αὐ (sic pro τὴν αὐτὴν scribi debet). κανὼν γάρ
ἐστὶν ὁ λέγων ὅτι ἐπὶ ταύτης τῆς παραγωγῆς τῆς κατὰ γένη καὶ
ἀριθμοὺς προΐονσης ἢ πρὸ τέλους συλλαβῇ βούλεται ἔχειν τὸ ν
μετὰ τοῦ ἐν τῇ ληρούσῃ φωνήεντος: — τὸ τοίη τοιγύτῃ ὡφείλεν
εἶναι· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐστὶ κανὼν ὁ λέγων „οὐκ ἔστι ἐπινοῆσαι τὸ τ
καὶ τὸ υ ἐν μιᾷ συλλαβῇ [ὅτι μὴ ἐν κλίσει ῥήματος αὐτῷ ἦλθον,
αὐτῷ ἦχον] καὶ τὰ ὅμοια, τούτου χάριν τρέπεται τὸ ἦ εἰς ᾱ
καὶ γίνεται τοιαύτη. Verba seclusa ex Apollon. de adverb. 560,
2 inserui. Ex eodem Apollonio de adverb. 556, 1 reficiendus
est locus in Etym. Magn. 405, 24 ἐχθρὸς εἰρηται παρὰ τὸ ἐκτός
γεγενῆσθαι τῆς σήμερον. παρὰ τὸ ἐκτός τοῦ χρόνου γεγενῆς κατὰ-
στημα ἐκτός καὶ τροπῇ τῶν ψιλῶν εἰς δασέα ἐχθρὸς [καθώς ἐστὶ
καὶ ἐπινοῆσαι ἐπὶ τοῦ ἐχθρός]. τὸ γὰρ ἀπόβλητον [καὶ] ἐκτός ἡμῶν
[τοιούτων].

Etymologicum Orionis turpissimis maculis deformatum ad nos
pervenisse constat. Quare praecepta, quae in eo servata sunt,
accurate exigere debemus, quae in re adiuvamur Etymologicis Magno
et Gudiano, in quae maximam partem receptum est. Sic legimus
in Etym. Orion. 82, 15 Κριός: Ἡρωδιανὸς οὕτως ἐν τῇ ὀρθογραφίᾳ
κέρως κέριος συγκοπῇ κριός. Sed ex Etym. Magn. 539, 11 et
Gud. 347, 3 patet hanc ei ab Etym. Orionis assignatam origina-
tionem vocis κριός ab Herodiano reprobata esse: κριός: ὁ Ἡρω-
διανός φησι παρὰ τὸ κεκοῖσθαι τὰς τριχάς. διαφέρουσι γὰρ αὐ-
τρίχες τοῦ κοῖου τῶν ἄλλων [ζώων accedit ex Epim. in Psalm.
Choerob. p. 137, 26]. τινὲς δὲ λέγουσι παρὰ τὸ κέρως γίνεσθαι
κεριός καὶ συγκοπῇ κριός. οὐ καλῶς. κερυῖος γὰρ ὡφείλεν εἶναι
ὡς κνέφως κνεφυῖος οὐδας οὐδαῖος. Porro Etym. Or. 17, 14
αἰγείρος παρὰ τὸ αἰρεσθαι εἰς ὕψος καὶ ἀΐζεσθαι, ὅθεν Ὀμηρός
φησι (Od. ζ 106) „μακεδνὴς αἰγέλοισι“. οὕτως εὐρον ἐν τῇ ὀρ-
θογραφίᾳ Ἡρωδιανοῦ. Sed quum in Etym. Magn. 28, 39 αἰγεί-
ρος διὰ τῆς εἰ διφθόγγου εὔρηται καὶ χωρὶς τοῦ τ ὡς τὸ αἰγέρων
εὔρησαν „εὐγείεστεροι“. καὶ οὕτως τὰ εἰς ῥος ῥηματικά τῇ εἰ διφθόγγῳ
παράληγεται, οἷον μάσσω μάγειρος, πέπτω πέπειρος, ὠνῶ ὠνερός
οὕτως οὖν καὶ ἡδίσσω αἰγείρος ἢ παρὰ τὸ αἰῶναι, τιντέσιν εἰς ὕψος
αἰρεσθαι καὶ ἀΐζεσθαι, etymon αἰσσω primo loco positum et
in Choerob. orthogr. Cr. II, 177, 29 altera originatione ab αἰρεσθαι
ne commemorata quidem sit, apparet in Etym. Orionis Herodiani
adnotamentum omissum et alienam ab eo explicationem ei obtru-
sam esse. Foedissime etiam depravatus est locus ex Herodiani libro
περὶ παθῶν p. 14, 1: ἀγανρός παρὰ τὸ ἀπὸ γῆς αἰρεσθαι ἢ
παρὰ τὸ γαῖων τὸ γυνυῖων ἢ παρὰ τὸ ἄγην τὴν ἐκπληξιν ἀγρός
καὶ ἀγανρός. οὕτως εὐρον ἐν τῷ περὶ παθῶν Ἡρωδιανοῦ. Hoc

loco Herodiano ineptissimae etymologiae παρὰ τὸ ἀπὸ γῆς αἰρεσθαι et παρὰ τὸ ἄγην τὴν εἰπλῆξιν ἀγῆρος, quam formam Lob. El. I, 17 iam ipsum Orionem fabricatum esse iudicat, imputantur, ea vero, quam ex Il. Pr. Θ 178 ab Herodiano acceptam esse scimus scilicet α γαῖρος cum α pleonastico, omissa, verbis autem παρὰ τὸ γαῖων τὸ γαυριῶν altera ab ipso Herodiano profecta significata est. Nam ex Etym. Or. 30, 8 ἄγανός: Ἡρωδιανὸς λέγει παρὰ τὸ γαῖω τὸ γαυριῶ ἄγαιός εἶναι καὶ τροπῇ τοῦ ἱ εἰς ὃ ἄγανός, ὡς καὶ κινῶ κινῶ πλεονάζοιτος τοῦ ἁ ἐπιτακτικού, concludimus Herodianum hoc loco libri περὶ παθῶν ἄγανρός ex ἄγανός cum ῥ pleonastico repetivisse, non neglecta altera in Iliaca Prosodia proposita origine. Atque fausta fortuna evenit, ut Eustath. 1441. 7 Herodiani sententiam integram servaverit: ἄγανός ὅθεν πλεονασμῷ καὶ ὁ ἄγανός. εἰ δὲ τι μετέχει τοῦ τοιοῦτου ἄγανροῦ τὸ ἀγανούσμι ἥπερ ἐστὶ πύλης εἶδος, οὐκ ἂν εἴη ἀκοιβῶς ἀπορηνασθαι. ὥσπερ ἴσως οὐδὲ εἰ τὸ ἄγανός μὴ ἀπὸ τοῦ ἄγανός ἀλλ' ἀπὸ τοῦ γαῖρος γίνεται· εἰ γὰρ ἐκεῖνο μὲν, οὐκ ἔχει ἀπορίαν ὡς ἐπενθίσσεως τοῦ ῥ μὴ ἀναγκαστικῆς προπαροξυστικῆς, τοῦτο δὲ ἀπορηθεῖν ἂν, εἰ τὸ μὲν ἀπλοῦν βαρύνεται ἦγον τὸ γαῖρος, τὸ δὲ σύνθετον ἄγανρός ὀξύνεται δέον ὃν προπαροξύνεσθαι. ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἔχει λόγον διὰ τὸ συνιακολουθήσαι τῷ ἄγανρός καὶ τῷ ἄγανός καὶ τοῖς ὁμοίοις. In Schol. ad Hesiod. Theogon. 832, ubi similis de vocabulis in αγρος canon atque apud Arcad. 72, 20 profertur, Herodiani sententia perversa est: τὸ δὲ ἄγανρος βαρύνεται πλεονασμῷ τοῦ ἁ ἐκ δυσωλλιάβου γινόμενον, nam hunc καὶ τὴν τριγενῆ ἀγανρός ἀγανρός καὶ ἄγανρός, ὅπερ ἔδει βαρυνεσθαι κτλ. scripsisse certum est. — Ex Il. Prosodia Θ 178 comperimus Herodianum ἄστεροπῇ per pleonasmum vocalis ἁ ex στεροπῇ repetivisse; quare in Etym. Or. 17, 23 ἄστεροπῇ ὅπω ὅπῃ ἄστεροπῇ καὶ ἀποβολὴν τοῦ τ ἄστεροπῇ. οὕτως Ἡρωδιανὸς περὶ παθῶν, sic primitus scriptum fuisse suspicor: ἄστεροπῇ: στρέφω στρεπῇ καὶ ἀποβολὴν τοῦ τ καὶ ἐπενθίσιν τοῦ ὁ στεροπῇ καὶ πλεονασμῷ τοῦ ἁ ἄστεροπῇ. Quamquam negari non debet eum in Catholica aliter iudicasse, nam Arcad. 102, 20 τὸ ἄστεροπῇ ὀξύνεται ὡς σύνθετον παρὰ τὸ ὅπα καὶ ἄστῆρ tradit. Quare etiam in Etym. Or. quis sic sententiam processisse arbitretur: ἄστεροπῇ: παρὰ τὸ ὅπω ὅπῃ καὶ ἄστῆρ ἄστεροπῇ καὶ ἀποβολὴν τοῦ τ ἄστεροπῇ, sed prius praeoptandum videtur.

Verissime Ahrens de dial. Acol. 152 not. 1. comparato Apollonio de adv. 606, 16 in Ep. Hom. 328, 20: τὸ δὲ ὅτι οἱ Αἰολεῖς ὅτα λέγουσι, Αἰκωνες δὲ οὐκ· καὶ οἱ μὲν μόνον εἰσέψαν τὸ εἰς ἁ, οἱ δὲ καὶ τὸ σύμφωνον ὥστε οὐκ ἀπὸ τοῦ ὅτα Αἰολικοῦ ὅταν πλεονασμῷ τοῦ ν· ὅταν γὰρ μεταβολὴ γένηται τοῦ εἰς ἁ, οὐ προσέχεται τὸ ν· ὅπισθεν ὀπισθα, πρόσθεν πρόσθα, ὡς καὶ ἐπὶ συνδεδεσμοῦ ἔτεκεν ἔνεκα, initio οἱ Αἰολεῖς ὅτα pro ἔταν emendavit neque audiendus est Hugo Weber de dorica particula κα p. 19 seqq.. Nam is, qui hoc adnotamentum scripsit, non de Aeolica

particula *ὅταν* loquitur, sed de Aeolico *ὅτα* addens particulam communem, quam ex hoc loco quosdam non ex *ὅτε* *ἄν* sed ex Aeolico *ὅτα* cum *ν* pleonastico ortam putasse comperimus, ab hoc ipso *ὅτα* provenire non posse. — Non recte Schmidtius Didym. p. 338 seqq. locum Etym. Gudiani p. 49, 39 emendavit contendens Didymum nonien *Ἀμφιτρίτη* per *η* scripsisse, nam hic potius *Ἀμφιτρίτη* propter etymon *ῥεῖν* vel *τρεῖν* scripsisse existimandus est, Herodianus vero vocabulum canonī generali de nominibus in *τη* diphthongum paenultima respuentibus subiicit. Qui canon servatus est in Choerob. Orth. 173, 16: *Ἀμφιτρίτη ἡ θάλασσα διὰ τοῦ τ ῥεῖν γράφεται κατὰ τὴν παρὰδοσιν, γράφεται δὲ διὰ τοῦ τ, ὅτι τὰ εἰς τὴ λήγοντα θηλυκὰ βαρύνονται ὑπὲρ δύο συλλαβὰς ἐνὶ φωνήεντι παρὰλήγοντι οἷον Θεοδοτῆ, μελέτῃ, Ἀγροδίτῃ. οὕτως οὖν καὶ Ἀμφιτρίτῃ, unde transiit in Etym. Magn. 94, 46, et in librum *περὶ ποσότητος* Cram. II, p. 304, ex quo loco addenda sunt verba: *πρόσκειται βαρύνονται διὰ τὸ τελευτῇ. Hinc locus Etym. Gudiani sic emendandus est: Ἀμφιτρίτῃ ἡ θάλασσα, ἀμφιτρίτῃ δὲ ἡ πέτρα ἢ ποταμός. εἴρηται παρὰ τὸ ρεῖν ἢ παρὰ τὸ τρεῖν φύβον γὰρ ἐμποιεῖ τοῖς πλεονασιν, ὥς φησι Ἀλδνμος. ὥφειλε δὲ διὰ τῆς εἰ γράφεσθαι, εἴτε παρὰ τὸ ρεῖν εἴτε παρὰ τὸ τρεῖν ὑπεβλήθη δὲ τῷ κατόνι τῶν εἰς τὴ θηλυκῶν καὶ διὰ τοῦ τ γράφεται. Non miramur autem Didymi per *εἰ* scripturam reputantes vel Aristarchum *θίς* et *ρίς* scripsisse per *εἰ* propter etymon, Etym. Gud. 30, 29, cui scripturae Herodianus et *paradosin* et canonem generalem a Choer. orth. 168, 15 servatum: *πάντα τὰ δικατάληχτα διὰ τοῦ τ μακροῦ γράφεται*, opponit.**

Quod in multis adnotamentis Herodianeis accidit, ut servatis aliorum grammaticorum praeceptis ipsius technici reprobatio ab epitomatoribus omissa sit, etiam in hoc loco Etym. Magn. 278, 25, quem Lobeckius in El. I, 552, ut probam sententiam eliceret, atrociori medela sanare tentavit, factum esse videtur: *τὸ Διόσκορος οἱ μὲν ἐν παραθέσει λέγουσιν, ὅτι ἡ Διός γενική ἐν τῇ συνθέσει ἀποβάλλει τὸ σ· εἰ οὖν τὸ Διόσκορος ἐφύλαξε τὸ σ, δηλονότι ἐν παραθέσει ἐστὶ. δεῖ σημειώσασθαι διόσθνος παρὰ Καλλιμάχου. ἐν συνθέσει γὰρ ὡν ἐφύλαξε τὸ σ· ἐστὶ δὲ ὄνομα μηνός. οἱ δὲ ἐν συνθέσει λέγουσιν, ὅτι ἀπὸ δύο λέξεων [εἴτε] ἐν συνθέσει [εἴτε ἐν παραθέσει] οὐσῶν γίνονται αἱ παραγωγαί, οἷον Ἰερὰπολις Ἰερραπολίτης, Νεάπολις Νευπολίτης, Ἀρειος πάγος Ἀρειοπαγίτης, οὐδέποτε δὲ ἀπὸ δύο λέξεων ἐν παραθέσει οὐσῶν γίνονται παραγωγὴ τεμενικοῦ (pro οὕτε τεμνικόν) οἷον Θέτιδος Θετίδειον, Ἡρακλῆς Ἡράκλειον, Ἀλαχός Ἀλαχείον. εἰ οὖν ἐστὶ Διοσκορεῖον τεμενικόν, δηλονότι οὐ παρήχθη ἀπὸ δύο λέξεων ἐν παραθέσει οὐσῶν. ἄρα οὖν τὸ Διόσκορος ἐν συνθέσει ἐστίν. Hucusque Herodianus (nam quin hic auctor sit, comparatis Ep. Cr. I, 59, Etym. Magn. 719, 5, Steph. B. 704, 4 et 266, 13 dubitari non potest) aliorum sen-*

tentiam retulerat cum causis, quibus utrique eam tulserunt; omisit excerptor, quae Herodianus contra dixerat: non recte se habere eam opinionem, quae a duabus vocibus parathetis temenicum derivari neget: nam etiam *Λειωκόριος* a *Λεω κόρι* propagari, atque pronuntiandum esse (id quod Apollon. de Syntax. III, 1, 298 (303) dixerat) *Λιόσχυρος* si accentum in antepaenultima habeat, esse syntheton, si in paenultima *Λιός κόρος*, paratheton. Sic optime procedit haec disputatio paucis iis, quae significavi, emendatis.

Similiter se habet locus in Etym. Magn. 767, 19. Gud. 231, 47: Ζητείται περὶ τοῦ δῖμνος καὶ τριμνος πόθεν ἄρα ἐστὶ γὰρ ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ δύο καὶ τρία ἢ ἐκ τοῦ ἐπιρρήματος· καὶ ὁ μὲν Ἀπολλώνιος λέγει, ὅτι ἀπὸ τοῦ δις καὶ τρεῖς γίνεται δῖμνος καὶ τριμνος· [τὸ γὰρ δις καὶ τρεῖς ἐν συνθέσει ἀποβάλλει τὸ δ· σεσημειώται τὸ δις θαντές (Od. μ 22) καὶ τὸ τρεῖςφυλλον εἶδος βοτάνης παρὰ Νικάνδρῳ καὶ τρισόζυος παρ' Αἰσχύλῳ. συντιθέμενοι δὲ ἀντὶ τοῦ δύο καὶ τρεῖς λαμβάνεται, διπρόσωπος ὁ δύο πρόσωπα ἔχων καὶ τριπλούς ὁ τρεῖς πόδας ἔχων. haec verba ex Etym. Magn. 279, 8 et Etym. Gud. 585, 10 inserui, quia Apollonii sententiam continent, ut ex Schol. ad Od. μ, 22 patet: δις θαντές ἐν δυσι μέρεσι λόγον φησι γὰρ Ἀπολλώνιος ὥς ὅτι δις καὶ τρεῖς ἐν συνθέσει ἐκβάλλει τὸ δ· διπλούς καὶ τριπλούς]. ὁ δὲ Ἡρωδιανὸς λέγει, τὸ δῖμνος γίνεσθαι ἀπὸ τοῦ δύομνος κατὰ συγκοπὴν καὶ τροπὴν τοῦ ὅς ὡς Ἀφροδίτῃ Ἀφροδύτῃ, καὶ τὸ τριμνος ἀπὸ τρία κατὰ συγκοπὴν. καὶ ποῖον ἐστὶ ἄρα ἀναλογώτερον τὸ ἐκ τοῦ ὀνόματος γινόμενον ἢ τὸ ἐξ ἐπιρρήματος; καὶ λέγομεν, ὅτι μᾶλλον τὸ ἀπὸ ὀνόματος. ἰδοὺ τὰ κατ' ἐντέλειαν παρὰ Ἀθηναίοις συντιθέμενα δεικνύουσιν ἡμῖν καὶ ταῦτα γίνεσθαι ἐκ τοῦ ὀνόματος οἷον πεντέμνος ὀκτώμνος. ἴσως δὲ τις ἀντερείσεται ἂν (pro ἁρπάσαις scripsi) λέγων, ἰδοὺ λέγομεν καὶ πεντάμνος καὶ ὀκτάμνος καὶ δηλον ὅτι ἀπὸ τοῦ ἐπιρρήματος τοῦ πεντάκις καὶ ὀκτάκις γίνεται τὰ προκειμένα πεντακίμνος καὶ ὀκτακίμνος καὶ κατὰ συγκοπὴν τῆς κι συλλαβῆς πεντάμνος καὶ ὀκτάμνος· καὶ λέγομεν πρὸς αὐτούς, ὅτι τοῦτο ἀληθές, ἀλλὰ πολλάκις οἱ ἄριθμοὶ ἐν ταῖς συνθέσει καὶ παραγωγαῖς τρέπουσι τὸ τέλος εἰς ἄ. ὥς περ γὰρ ἀπὸ τοῦ ὀκτώ γίνεται κατὰ παραγωγὴν ὀκτάκις καὶ ἀπὸ τοῦ πέντε πεντάκις, οὕτω καὶ σύνθετον ὄνομα πεντάμνος καὶ ὀκτάμνος. δέδεικται οὖν τὰ προκειμένα διὰ τῶν Ἀττικῶν ὀνομάτων τοῦ πεντέμνος καὶ ὀκτώμνος μᾶλλον ἐκ τοῦ ὀνόματος γίνεσθαι τὸ δῖμνος καὶ τριμνος· οὐκ ἐξ ἐπιρρήματος οὖν, ὥς τινες φασιν. τὸ δὲ τετράμνος ἐκ τοῦ ἐπιρρήματος, ὅτι τετράκις τὸ ἐπιρρήμῳ ἐστὶ καὶ τέσσαρες ὁ ἄριθμός. Exciderunt in fine ea, quae Herodianus de iis, quae Apollonius exceperat, protulit: δις θαντές καὶ τρεῖς οἷζυος κατὰ παράθεσιν pronuntiandum esse, τριφυλλον vero per pleonasmum litterae σ explicandum esse, ut fit in An. Ox. IV, 309, numeralia vero velut διςχιλιοὶ καὶ διςμύριοι

proprie quidem paratheta esse, sed συνθέτως sub uno accentu proferri (Etym. Magn. 767, 36 τὸ διχρήσιον καὶ τριμύθιον ὡς ἔχονται τὸ ὁ ἐν παρὰθέσει ἔσται). Choerohoscus in orthogr. 267, 30 Apollonii sententiam refert Herodiani refutatione recisa.

Graudentii.

A. Lentz.

18. Zu Plautus.

Capt. 1, 1, 34: Quod quidem ego nimis quam cupio ut impetret.

Quod quidem ego, nicht *quod ego quidem*, wie seit Taubmann viele herausgeber stillschweigend annehmen, ist die überlieferte wortstellung und die auch von Brix gebilligte versetzung: *Quod ego quidem nimis quam c. u. i.* gibt unplautinischen rhythmus. Da nur *nimis quam* gemessen werden kann, ist der vers nach den handschriften lückenhaft. Fleckeisen setzt *senez* nach *cupio*, ein wort, das allerdings, wenn es dastünde, niemand anfechten würde, aber ebensowenig vermisst wird, da das subjekt noch dasselbe ist wie in den vorhergehenden verben. Man wird darum besser thun, sich nach einer ergänzung umzusehen, bei der der ausfall auch äusserlich erklärang finden kann und ich vermuthe:

Quod quidem ego nimis quam [cūpide] cupio ut impetret.

Plautus liebt solche verbindungen z. b. *madide madere* Pseud. 1286 u. a.

Capt. 1, 2, 26: — Ego qui tuo moerore maceror

Macesco consenesco et talesco miser.

Ossa atque pellis sum miser a macritudine.

So die handschrift. Am schluss wird meist *sum miser aegritudine* geschrieben. Aber gerade das wort *macritudo* ist das bezeichnende; Ergasilus betont immer, dass er so mager werde; auch v. 27 f. klagt er wieder, dass bei ihm nichts anschlage, so viel er auch zu hause esse. In der parallelstelle Aul. III, 6, 28: „*quia ossa ac pellis totust, ita cura macet*“ ist neben *ossa ac pellis* ebenfalls die *macritudo*, wie überhaupt *ossa ac pellis* erst dadurch seine rechte bedeutung erhält. Ferner ist *miser* sehr bedenklich, da unmittelbar *miser* vorausgeht, so dass ohne zweifel mit anderer verbindung und leichter änderung zu schreiben ist:

Macéscō consenésco et tabescō miser

Ossa átque pellis mísera macritúdine:

sum zwischen *pellis* und *mísera* scheint durch den schlussbuchstaben des ersteren und anfangsbuchstaben des letzteren wortes entstanden zu sein.

München.

A. Spengel.